

PROGRAMUL

Partidului „Alianța „Moldova Noastră”

(adoptat la Congresul din 19 iulie 2003)

După un deceniu de la proclamarea independenței statale, Republica Moldova continuă să rămână prizoniera unui sistem politic imperfect și a subdezvoltării. Eșecurile guvernărilor precedente au creat premisele permanentizării stîngii nostalgice la putere. Aceasta duce la blocarea reformei economice, la izolarea Moldovei de organismele financiare, economice și politice occidentale și, în consecință, la cronicizarea stării de sărăcie și instabilitate politică.

În aceste condiții, apariția unui mare și influent partid politic ferm orientat spre dezvoltare și modernizare se impune ca singura soluție în fața riscului de a compromite viitorul Republicii Moldova. Conștientizînd necesitatea vitală de formare în Republica Moldova al unei asemenea forțe politice, Alianța Social-Democrată din Moldova, Partidul Liberal și Alianța Independenților creează prin fuzionare Partidul “Alianța «Moldova Noastră»”.

Partidul “Alianța «Moldova Noastră»” își asumă rolul de partid politic modern și responsabil, întemeiat pe ordinea democratică, autoritatea legii, pacea interetnică și preocuparea pentru prosperitatea poporului Republicii Moldova. Obiectivele noastre de bază sînt: democrația și economia de piață, demnitatea națională și armonia interetnică, integrarea europeană.

1. Dorim o formațiune politică de tip nou

În activitatea sa, Partidul se va baza pe conceptul doctrinar al social-liberalismului contemporan, care reprezintă, astăzi, rezultatul convergenței curenților liberale și celor social-democrate pe direcția îmbinării principiilor libertății individuale cu solidaritatea socială, implicării minime din partea statului și responsabilitatea statului pentru respectarea necondiționată și egală a legilor, primatului proprietății private, liberei concurențe și a liberei inițiative cu o protecție socială ridicată. Efortul comun al politicilor liberale și social-democrate au imprimat Europei Occidentale și altor țări dezvoltate o nouă gândire și practică politică, în conformitate cu care asigurarea bunăstării generale nu poate fi concepută în afara bunăstării fiecărui cetățean în parte. Sîntem convinși că politicile social-liberale deschid cele mai eficiente căi de dezvoltare pentru fostele țări socialiste, care au trăit dezastruoasa practică a construcției societății bogate cu cetățeni în totalitate săraci. Experiența țărilor postcomuniste ne-a demonstrat că doar reformele liberale ferme, conjugate cu un conținut social palpabil pot accelera tranziția și relansa economia.

Pentru realizarea acestor deziderate, Partidul va promova doar cadre cu o gândire reformatoare, neîmpovărate de vechea mentalitate și de stereotipurile birocratic-etatiste. Sîntem ferm axați pe necesitatea asanării clasei politice de la noi și a diminuării influenței persoanelor ce reprezintă interesele grupărilor oligarhice și criminale, ale persoanelor compromise prin guvernările anterioare păguboase.

Reînnoirea treptată a clasei politice, promovarea oamenilor tineri, cu o pregătire performantă, depășirea atitudinilor primitive și populiste vor conduce la constituirea unei formațiuni moderne, combative, capabile să stopeze declinul social-economic și să relanseze reformele democratice și

economice autentice. În același timp, Partidul se pronunță împotriva tentativelor nihiliste de blamare a experienței politice și a purtătorilor ei, pe motivul doar că nu aparțin tinerei generații de politicieni. Partidul se pronunță pentru continuitatea experienței politice a tuturor generațiilor, bazată pe suplimentarea eforturilor pentru propășirea țării noastre. Noi sîntem conștienți de faptul că încrederea populației în valorile democratice poate fi redobîndită doar prin venirea la putere a unei echipe de sacrificiu, care va demonstra abnegație, onestitate și corectitudine și va insista asupra unei totale transparențe și echități în procesul de soluționare a problemelor. În vederea atingerii acestui scop, Partidul va promova aplicarea și acceptarea Codului Onoarei de către fiecare om politic implicat în activitatea de conducere a statului în organele de stat de toate nivelurile.

2. Cine sîntem?

Partidul “Alianța «Moldova Noastră»”, constituit în urma fuziunii: Alianței Social-Democrate din Moldova; Partidului Liberal; Alianței Independenților, îi întrunește în rîndurile sale pe reprezentanții forțelor democratice și reformatoare din Republica Moldova, fiind o parte componentă a sistemului pluripartitist din țara noastră, constituit ca rezultat al revendicărilor Mișcării democratice și de renaștere națională de la confluența anilor '80-'90 ai secolului trecut.

În politica sa, Partidul pornește de la conștientizarea responsabilității pentru destinul populației și al statului nostru, pentru apărarea intereselor naționale și a instituțiilor sale democratice, a drepturilor și a libertăților fundamentale ale cetățeanului, pentru realizarea standardelor civilizate ale unui trai decent pentru fiecare.

Partidul își propune să dea un răspuns adecvat provocărilor de ordin politic și social-economic ce confruntă Republica Moldova la începutul secolului XXI. Partidul dorește să dea expresie politică noilor realități, răspunzînd, astfel, imperativului de regrupare a forțelor democratice și reformatoare din societate, de schimbare a conținutului și a formelor de activitate politică în vederea promovării reformelor democratice autentice, a contracarării ofensivei forțelor revanșarde totalitare, a integrării europene plenare a Republicii Moldova.

Denaturarea reformelor social-economice, incoerența liniei politice, accentuarea tendințelor totalitare, reclamă apariția pe scena politică a unei formațiuni ce ar defini cu maximă claritate o linie strategică reformatoare și democratică de alternativă atît guvernărilor anterioare, cît și actualei guvernări comuniste. Cetățenilor li se propune o alternativă clară, constructivă și convingătoare, o nouă concepție despre căile de depășire a situației extrem de dificile în care se află societatea.

Partidul își propune să convingă populația că în Republica Moldova în prima parte a deceniului trecut forțele democratice au atins un ritm accelerat al reformelor, situîndu-se printre liderii din spațiul postsovietic, însă, după revenirea la putere a forțelor nostalgice, procesele de democratizare și de reformare a societății au fost stopate. “Alianța «Moldova Noastră»” consideră că democrația și reformele trebuie să devină atractive și să obțină sprijinul întregii societăți. Acest lucru poate fi realizat doar prin transformări radicale și rapide, printr-o mișcare coerentă și accelerată spre statul de drept și economia de piață.

3. O moștenire grea

Prăbușirea sistemului totalitar sovietic și implozia URSS a creat condiții favorabile pentru apariția statului independent Republica Moldova și pentru realizarea opțiunilor populației pentru democrație, reformă și integrarea europeană. Intențiile reformatoare au suferit, însă, un eșec evident, avînd drept consecință declinul total al economiei, dezastrul în sfera socială și instabilitatea politică.

Acest fenomen are la bază două cauze esențiale:

- a) în virtutea așezării geografice și a intersectării în acest spațiu a unor mari interese geopolitice, Republica Moldova a devenit o zonă-tampon, fapt ce a generat instabilitate, dezintegrarea teritorială a statului, criminalizarea societății și, parțial, a Puterii; existența unor pîrghii de influență ale unor cercuri politice, inclusiv din afara țării, nu i-a permis Republicii Moldova să promoveze o politică de integrare europeană consecventă și o abordare pragmatică în relațiile sale cu țările vecine. Amestecul distructiv permanent din afară a creat false probleme etnice, care au împiedicat consolidarea societății în ideea edificării unui stat de drept și a economiei de piață;
- b) un alt factor negativ important a fost revenirea, în 1994, în pozițiile-cheie ale Puterii a cadrelor cu o mentalitate veche care au mînat, în fond, reformele, păstrînd în linii mari caracterul distributiv și restrictiv al structurilor birocratice statale. Denaturarea reformelor promovate a distrus potențialul economic, a stopat procesul de creare a unei largi categorii de întreprinzători, a perpetuat stereotipurile sistemului administrativ-directivist. Toate acestea au condus la concreșterea elementelor criminale din societate cu reprezentanții structurilor Puterii de toate nivelurile, creînd o societate în care, la un pol, se află un grup oligarhic mic, în timp ce la alt pol, majoritatea covîrșitoare a populației se găsește sub pragul sărăciei. Pe acest fundal, electoratul, din disperare, a optat pentru forțe populiste și nostalgice. Ca urmare, populația Republicii Moldova este afectată grav de extinderea imoralității, de boli și de vicii sociale: înrăutățirea mediului natural, degradarea procesului educațional, alcoolismul, prostituția, narcomania etc.

4. Care este opțiunea noastră?

Republica Moldova este parte integrantă a spațiului cultural european și efortul principal în asigurarea unui loc firesc în noua arhitectură europeană îl constituie integrarea – plinară și fără echivoc – în structurile europene. În acest scop, este obligatorie modernizarea societății și a statului în baza valorilor vest-europene, ținîndu-se cont totodată de specificul și de tradițiile seculare ale poporului nostru. În activitatea sa Partidul se bazează ferm pe normele constituționale și pe legile Republicii Moldova, conducîndu-se, totodată, de normele democrației occidentale, ale principiului priorității drepturilor și libertăților cetățeanului – valori indispensabile gîndirii și conduitei societății libere. Partidul recunoaște supremația normelor și a principiilor consfințite în actele fundamentale paneuropene, la care Republica Moldova este parte.

Pornind de la realitatea că Republica Moldova a fost timp de cinci decenii ruptă din contextul firesc al evoluțiilor social-economice, culturale și spirituale europene, “Alianța «Moldova Noastră»” conștientizează întreaga gravitate a problemelor cu care ne confruntăm și, în primul rînd, pe cea a mentalității învechite, egalitariste și servile oricărui regim. Implicit, “Alianța «Moldova Noastră»” va elabora și, ulterior, implementa un șir de programe vaste de ordin economic, social și cultural, menite să readucă țara noastră în spațiul culturii europene.

5. Avem o orientare socială clară

Partidul este o organizație politică reprezentând interesele clasei medii în curs de formare, ale oamenilor de afaceri, muncitorilor calificați, țăranilor liberi, funcționarilor, corpului didactic, lucrătorilor din sfera ocrotirii sănătății, intelectualității tehnice, oamenilor de cultură și artă, tineretului, pensionarilor și ale altor categorii de populație, indiferent de originea etnică și de apartenența confesională.

Partidul va atrage în rândurile sale cetățeni cu orientare reformatoare, cu spirit întreprinzător, reprezentanți ai businessului, care împărtășesc valorile societății libere, conștienți de necesitatea existenței unei forțe care să le apere și să le promoveze interesele, spre binele întregii societăți.

Partidul va asigura echilibrul intereselor centrale și zonale, al intereselor diferitelor grupuri etnice, un climat favorabil stabilității și toleranței sociale, interetnice și interconfesionale.

6. De ce această bază doctrinară?

O formațiune politică poate uni cetățenii doar în jurul unei doctrine ce reprezintă un set de valori, idei și concepte despre societate. Pornind de la vocația noastră europeană, constatăm că cele mai mari realizări ale națiunilor europene în secolul XX au fost obținute în baza concertării eforturilor politicilor liberale și social-democrate. Opțiunea liberală a permis descătușarea producătorului, libera inițiativă și concurența, neamestecul statului în activitatea agenților economici și, în ultimă instanță, apariția unor economii stabile, dinamice și performante, cu un puternic potențial social. În același timp, evoluțiile social-economice din țările dezvoltate au demonstrat necesitatea completării viziunilor liberale tradiționale cu elemente noi, de orientare socială pronunțată – idei promovate de partide social-democrate. În aceste condiții pe continentul european se afirmă tot mai frecvent ideea și practica social-liberalismului, care semnifică îmbinarea celor mai puternice laturi ale libertății economice cu elemente de protecție socială avansată. Partidul consideră drept imuabile principiile proprietății private, libertății economice, priorității drepturilor cetățeanului în raport cu structurile statale, ale limitării ingerinței statului în activitatea agenților economici. Totodată, în perioada de tranziție, este deosebit de periculoasă polarizarea excesivă a societății în bogați și săraci, de unde rezultă necesitatea intervenției statului în vederea protejării categoriilor sociale defavorizate. În Republica Moldova social-liberalismul este astăzi cea mai actuală doctrină politică, întrucât economia are nevoie de reforme liberale rapide și eficiente, iar societatea – de o politică socială echilibrată, care poate fi asigurată doar de o politică economică performantă. În condițiile actuale social-liberalismul va permite, pe de o parte, asigurarea libertății depline a individului, a întreprinzătorului, iar, pe de altă parte – stăvilirea pauperizării continue a populației, anihilarea procesului de corupere și de criminalizare a Puterii.

7. De ce tip de stat avem nevoie?

Realizarea scopurilor conceptuale ale Partidului necesită soluționarea consecventă a sarcinilor politice. În etapa inițială un obiectiv major îl reprezintă consolidarea forțelor reformatoare, crearea

unei opoziții eficiente, înnoirea elitei politice moldovenești. Aceste sarcini pot fi realizate prin intermediul unei Frațiuni parlamentare importante și prin participarea activă în organele administrației publice locale.

Finalizarea construcției statale reclamă formarea unui organism național susceptibil modernizării și integrării europene, în care să fie asigurată respectarea strictă a Legii de către toți cetățenii și, în primul rând, de către toate structurile de stat și publice.

Partidul “Alianța «Moldova Noastră»” consideră că statul poate fi puternic doar fiind constituit din cetățeni liberi și social protejați. Un stat creat de cetățeni și pentru cetățeni înseamnă un stat minim, adică unul care, în raport cu individul, are prerogative limitate. Cetățenii controlează în cel mai direct și democratic mod activitatea structurilor statale și, în cazul nerespectării acordului social, exprimat, în primul rând, prin Constituție, sancționează statul. În viziunea noastră, statul minim nu e unul slab. Dimpotrivă, cu cât îngrădește mai puțin libertățile și inițiativele cetățenilor, cu atât statul este mai puternic. Partidul optează pentru definitivarea procesului legislativ și instituțional legat de regimul parlamentar în Republica Moldova, prin reducerea împuternicirilor Președintelui, prin amplificarea competențelor primului ministru, căruia urmează să-i revină întreaga răspundere pentru politicile promovate. În condițiile sporirii rolului partidelor într-un regim de guvernare parlamentar, această funcție trebuie să-i revină liderului Partidului învingător în alegeri sau persoanei votate în această funcție de către coaliția parlamentară majoritară. Partidul pledează pentru un sistem electoral mixt în cadrul căruia deputații sînt aleși parțial pe liste de partid și parțial în circumscripții uninominale.

Este necesară reforma sistemului supradimensionat al aparatului de stat orientată, în paralel, spre ridicarea statutului funcționarilor publici, spre sporirea răspunderii și a profesionalismului acestora, spre reducerea intervenției structurilor de stat în activitatea economică, în condițiile unei remunerări pe potrivă, care să conducă la diminuarea fenomenului corupției.

Partidul reclamă asigurarea unității naționale a statului prin solidarizarea societății în jurul unei idei general-acceptate care, în actuala etapă, este realizarea vocației de integrare europeană a Republicii Moldova, prin depășirea sărăciei și atingerea standardelor sociale occidentale. Solidarizarea societății în vederea integrării statului în structurile europene implică conștientizarea de către fiecare cetățean – indiferent de naționalitatea sa – a responsabilității personale pentru destinul Republicii Moldova, a respectului pentru valorile istorice, culturale ale băștinașilor și pentru limba română, asigurîndu-se, conform standardelor universal-acceptate, condițiile pentru păstrarea identității etnice, culturale și a identității de limbă ale alogenilor.

Alianța «Moldova Noastră» consideră că disensiunile etnice pot fi depășite prin edificarea unui stat al cetățenilor, egali în fața legii și responsabili în fața societății. Concomitent cu asigurarea dezvoltării culturii minorităților, Partidul consideră absolut necesară integrarea cât mai grabnică a acestora în societate, prin cunoașterea limbii române, a istoriei și a culturii populației majoritare. Partidul intenționează să propună societății un Program de armonizare al relațiilor interetnice în țara noastră care prevede crearea prin referendum în Republica Moldova al unei federații de comunități etnoculturale în condițiile păstrării integrității teritoriale a statului.

Interacțiunea echilibrată a statului cu societatea este posibilă doar în baza stimulării autoorganizării cetățenilor, a dezvoltării structurilor civile, a cooperării cu acestea și a recunoașterii efective a rolului societății civile în soluționarea sarcinilor de ordin public, printr-un control eficient asupra activității statale.

8. Care sînt prioritățile noastre?

A. Reforma economică și protecția socială:

- relansarea programului de privatizare și atragerea investițiilor străine;
- elaborarea și realizarea unui vast program postprivatizare;
- adoptarea unui cod fiscal stimulatoriu, care va asigura reducerea substanțială a presiunii fiscale, crearea condițiilor optime pentru dezvoltarea businessului mic și mediu;
- asigurarea unui climat investițional favorabil, stimularea liberei inițiative și a concurenței;
- diversificarea piețelor de desfacere a produselor autohtone;
- aprofundarea reformei în agricultură și adoptarea unui program complex de politici rurale;
- asigurarea securității energetice;
- relansarea industriei naționale;
- compensarea nominativă a cheltuielilor pentru întreținerea spațiului locativ și transport pentru categoriile defavorizate ale populației;
- implementarea unui Program real de combatere a sărăciei.

B. Eradicarea criminalității și a corupției, care se va face prin:

- eliminarea pe toate căile posibile a monopolismului și asigurarea liberei concurențe;
- substituirea actualului sistem fiscal confiscatoriu cu unul relaxant și transparent;
- diversificarea surselor energetice;
- promovarea principiului transparenței în activitatea tuturor organelor de stat și publice;
- reducerea la maximum a barierelor birocratice manifestate prin existența unui mare număr de autorizări, licențe și instrucțiuni restrictive;
- lichidarea condițiilor economice pentru activitatea grupărilor oligarhice;
- apărarea întreprinzătorului autohton printr-o legislație care să asigure concurența loială;
- stimularea implicării sistemului bancar în activitățile economice;
- acordarea de asistență logistică din partea statului în exportul produselor agricole;
- crearea cadrului legislativ și a unor condiții stabile pentru atragerea investițiilor străine;
- implementarea unui sistem informațional unic de evidență a importurilor și exporturilor;
- revizuirea legislației în vederea creării condițiilor pentru asigurarea independenței, inclusiv financiare, a judecătorilor;
- abrogarea Legii presei și eliminarea prevederilor restrictive din actuala legislație privind răspunderea ziaristului, în vederea asigurării efective a libertății de expresie și a accesului la informație

C. În plan social, Partidul optează pentru:

- realizarea unui program național de combatere a sărăciei, care va asigura crearea locurilor noi de muncă, inclusiv pentru tineret;
- sporirea nivelului de viață și diminuarea diferenței existente dintre veniturile obținute de diferite categorii ale populației, crearea posibilităților egale pentru realizarea propriilor capacități;
- crearea unui sistem performant și democratic în învățămînt, instruire profesională și formare continuă, care va permite diminuarea șomajului, circulația liberă și legitimă a resurselor de muncă, diminuarea migrației ilegale;

- majorarea fondurilor bugetare pentru toate ramurile sectorului social, inclusiv, pentru sănătate cu implementarea concomitentă a unui sistem european de asistență medicală prin asigurări, care va conduce la îmbunătățirea stării sănătății populației;
- perfecționarea continuă a sistemului de asistență socială, care va asigura susținere din partea statului a celor mai defavorizate pături ale societății;

D. În sfera politicii externe:

Partidul optează pentru prioritatea integrării europene, prin apropierea maximă de structurile politice, economice și de securitate ale Europei. Această sarcină se poate realiza prin sprijinul exprimat și demonstrat clar de către România, cu care ne vom regăsi – în cadrul comunității europene – în spațiul european istoric, economic, cultural și de limbă comun. Teza regăsirii “într-un spațiu național comun” este valabilă și pentru cetățenii Republicii Moldova de naționalitate ucraineană și rusă, pe măsură ce Ucraina și Rusia vor persevera în politicile lor de integrare europeană. Priorității integrării europene i se adaugă necesitatea relațiilor speciale și privilegiate cu România și Ucraina, tendința spre un parteneriat strategic cu SUA și Rusia. Relațiile cu toate țările din vecinătatea apropiată și îndepărtată se vor desfășura pe baza principiului avantajului reciproc, Republica Moldova pornind de la realizarea sarcinilor fundamentale de consolidare a statului și de regăsire a sa în familia europeană. Partidul va continua să mizeze pe internaționalizarea procesului de reglementare a conflictului transnistrean, în baza standardelor unanim acceptate, fiind convins că apariția unor precedente inadecvate va conduce la destabilizarea zonei sud-estice a Europei și la periclitatea securității europene în ansamblu. Obținerea respectării angajamentelor internaționale de către Rusia în ceea ce privește retragerea, din zona de est, a trupelor militare și a arsenalelor sale de luptă este o condiție obligatorie pentru consolidarea suveranității Republicii Moldova și a instituțiilor sale democratice, pentru securitatea din această parte a Europei și a lumii, pentru prevenirea manifestărilor de terorism, extremism și separatism. Reglementarea relațiilor interstatale, prin semnarea de acorduri privind protecția cetățenilor Republicii Moldova aflați la munci peste hotare, va beneficia de o atenție prioritară.

9. Dispoziții tranzitorii

Pornind de la aceste principii programatice, Partidul va elabora și, ulterior, va implementa un șir de programe vaste de ordin economic, social și cultural, avînd la bază opțiunea social-liberală.